

Veluwezoom telt mee met Taal

“Een gezamenlijk projectplan voor de aanpak van laaggeletterdheid en versterken van basisvaardigheden van inwoners uit gemeente Rheden, Renkum en Rozendaal.”

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1. Aanleiding

- 1.1 Inleiding
- 1.2 Probleemstelling
- 1.3 Wettelijke kaders
- 1.4 Actieprogramma Tel mee met Taal
- 1.5 Rol Stichting Lezen & Schrijven

Hoofdstuk 2. Het Taalhuis

- 2.1 Het Taalhuis; landelijke uitrol
- 2.2 Bouwstenen
- 2.3 Voor wie is het Taalhuis?

Hoofdstuk 3 Lokale aanpak

- 3.1 Lokale omvang van laaggeletterdheid
- 3.2 Proces tot nu toe
- 3.3 Taalhuis Veluwezoom; lokale definitie
- 3.4 Organisatiestructuur Taalhuis

Hoofdstuk 4 Rol en taakverdeling netwerk

- 4.1 Taken en verantwoordelijkheden partners
- 4.2 Speerpunten 2017/2018/2019
- 4.3 Regionale samenwerking

Hoofdstuk 5 Uitvoering

- 5.1 Tijdspad
- 5.2 Verantwoording
- 5.3 Financieringsvoorstel

Bijlagen:

- 1. Uitvoeringsplan 2017/2018/2019
 - Bijlage A; Taalklas op de computer
 - Bijlage B; Digisterker
 - Bijlage C; Conversatie NT2 Renkum
 - Bijlage D; Lezen en Schrijven NT1
 - Bijlage E; Conversatie NT2 Rheden
- 2. Stroomschema
- 3. Contactgegevens kerngroep Taalhuis Veluwezoom
- 4. Financieringsvoorstel Taalhuis Veluwezoom
- 5. Intentieverklaring Taalhuispartners
- 6. Begrippenlijst

Hoofdstuk 1. Aanleiding

1.1 Inleiding

Beheersing van de Nederlandse taal is niet voor iedereen een vanzelfsprekendheid. Toch is het beheersen van de taal een voorwaarde om mee te kunnen doen in de samenleving. Denk alleen al aan het bellen met instanties, oudergesprekken op school, een doktersbezoek, het online aanvragen van een paspoort of het vinden/behouden van een baan. Er zijn veel nieuwe Nederlanders die de Nederlandse taal moeten leren. Maar dit zijn niet de enige inwoners met een taalbehoefte. Ook veel Nederlanders die hier geboren zijn hebben moeite met lezen, schrijven, rekenen of digitale vaardigheden. In het Regionaal Educatief Plan regio Midden-Gelderland is vastgelegd dat laaggeletterdheid de komende tijd lokaal op de agenda moet worden gezet.

Definitie van laaggeletterdheid en basisvaardigheden- Stichting Lezen & Schrijven

“Geletterdheid omvat luisteren, spreekvaardigheid, lezen, schrijven, gecijferdheid (rekenen) en in dat kader het gebruiken van alledaagse technologie om te communiceren en om te gaan met informatie. Laaggeletterden hebben moeite met het lezen, begrijpen en gebruiken van relatief eenvoudige teksten, in digitale vorm of op papier. Aangezien het digitaal vaardig zijn steeds belangrijker wordt, is het gebruik van het begrip “versterken basisvaardigheden” toegevoegd. Als we praten over “terugdringen laaggeletterdheid” bedoelen we hier mee; de preventie en bestrijding van laaggeletterdheid en het versterken van (digitale) basisvaardigheden.

Definitie van een laaggeletterde: “Iemand die grote moeite heeft met lezen, schrijven en het begrijpen van informatie.” Zij beheersen niet het minimale niveau om volwaardig in de Nederlandse maatschappij te kunnen functioneren. Dit niveau is door de overheid vastgesteld om eindniveau VMBO of niveau mbo 2/3. (niveau 2F binnen de standaarden en eindtermen Volwassen Educatie.)

Zij hebben bijvoorbeeld problemen met:

Het invullen van formulieren, het begrijpen van recepten, reistijden opzoeken, voorlezen aan (klein) kinderen, lezen en begrijpen van gezondheidstips, patiënten folders en bijsluiters.

Voor u ligt het gezamenlijke projectplan inclusief uitvoeringsplan van de gemeente, bibliotheek, taalaanbieders en welzijnsorganisaties binnen de regio Veluwezoom.

In dit plan wordt beschreven hoe deze organisaties zich gezamenlijk gaan inzetten om geletterdheid en basisvaardigheden van inwoners uit deze regio te versterken. Dit gaan we doen door, in netwerkverband, samen te gaan werken. Dit netwerk noemen we **het Taalhuis Veluwezoom**. Het doel van het samenwerkingsverband is “te komen tot één gezamenlijke aanpak voor het terugdringen van laaggeletterdheid en het versterken van digitale basisvaardigheden in de gemeenten Rheden, Rozendaal en Renkum.”

Dit gaan we doen door:

- nauw met elkaar samen te werken, in netwerkverband;
- het huidige formele en non-formele aanbod beter in beeld te brengen bij doelgroepen en hun doorverwijzers;
- meer passende trajecten non- formeel aanbod te organiseren t.b.v. de doelgroep
- meer vrijwilligers te vinden en op te leiden als taalvrijwilliger en hen (kwalitatief) te ondersteunen;
- meer aandacht te vragen voor laaggeletterdheid en basisvaardigheden bij doorverwijzers
- in te zetten op koppeling van formeel en non-formeel aanbod waarin de partners naar elkaar door gaan verwijzen en wat op elkaar aansluit.

Dit projectplan beschrijft de ambities van het samenwerkingsverband voor de jaren 2017/2018/2019.

1.2 Probleemstelling

Maar liefst 1 op de 9 mensen in Nederland is laaggeletterd. En 1 op de 7 personen heeft een achterstand op het gebied van digitale vaardigheden. Vaak zijn dat dezelfde mensen maar dat is niet altijd zo.

Behalve dat een gebrek aan deze basisvaardigheden leidt tot minder kansen in de maatschappij, levert het ook problemen op bij het terugdringen van werkloosheid en schuldenproblematiek. Daarnaast kan een gebrek aan deze vaardigheden leiden tot verminderde participatie, gezondheidsproblemen en een sociaal isolement.

1.3 Wettelijke kaders

Wat is er wettelijk al geregeld om dit tegen te gaan?

Wet Inburgering

Nieuwkomers die vanuit de Wet Inburgering verplicht zijn om in te burgeren zijn sinds 1 januari 2013 zelf verantwoordelijk. Zij kunnen via de Dienst Uitvoering Onderwijs een lening afsluiten om in de kosten van hun inburgeringstraject te voorzien. De gemeente mag voor deze groep geen aanbod voorzien. Wel is het aan de gemeente om de inburgerings-plichtige inwoner te informeren over de mogelijkheden voor inburgeringscursussen.

Participatie wet

Op 1 januari 2016 is de Wet Taaleis in werking getreden als onderdeel van de Participatiewet (PW). Dit betekent dat bij alle klanten van gemeenten moet worden vastgesteld dat zij het de Nederlandse taal, zowel mondeling als schriftelijk beheersen. Om niet onder de Wet Taaleis te vallen moet een persoon, gebruikmakend van de PW, de Nederlandse taal op zowel spreekvaardigheid, leesvaardigheid, luistervaardigheid, schrijfvaardigheid en gespreksvaardigheid beheersen op het minimale niveau van 1F (groep 8 basisonderwijs). Als dit niet is vast te stellen is het aan de klant om aan te tonen dat hij/zij de Nederlandse taal wel voldoende beheerst. Dit kan de belanghebbende doen door het overleggen van documenten. Dit zijn documenten waaruit blijkt dat hij/zij:

- 8 jaar Nederlandstalig basisonderwijs heeft gevolgd;
- het inburgeringsexamen heeft behaald;
- een ander document waaruit beheersing van de Nederlandse taal op 1F niveau blijkt.

Als zij dat niet kunnen worden zij aangemeld bij het ROC voor het doen van een Taaltoets.

Naast de uitvoering van de Taaleis is het van belang dat er bij alle bijstandsgerechtigden wordt gekeken of zij een taalbehoefte hebben. Indien dit het geval is en dat hun re-integratie belemmert kunnen zij ook worden aangemeld voor een passend taaltraject. Dit mag een formeel traject zijn maar dat hoeft niet.

Wet Educatie Beroepsonderwijs

In 1996 is de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB)¹ in werking getreden. Deze wet regelt de bundeling van verschillende vormen van beroepsonderwijs en volwasseneneducatie. De WEB richt zich voornamelijk op lezen, schrijven en rekenen van NT1-ers en basiseducatie voor allochtone volwassenen zonder inburgeringsplicht (denk aan inwoners uit de EU).

Op grond van de Wijzigingswet van 9 juli 2014 is per 1 januari 2015 een specifieke uitkering educatie ingevoerd. Educatie als onderdeel van de Participatiewet is daarmee komen te vervallen. Het Rijk verstrekt de uitkering aan zogenoemde contactgemeenten. Het geld is bedoeld voor de wettelijke educatietaak voor volwassenen van gemeenten in de betreffende (arbeidsmarkt)regio. Met de wetwijziging komt ook de bestaande verplichting te vervallen om de educatie-uitkering te besteden bij ROC's. Deze verplichting wordt de komende drie jaar afgebouwd. Wat blijft is dat het budget besteed moet worden aan opleidingen Nederlandse taal en rekenen conform de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB).

De gemeente Arnhem heeft in 2015, als contactgemeente binnen het Gemeentelijk Regionaal Overleg (GRO), het Regionaal Educatieplan Volwassen Educatie² vast gesteld. De aanpak van laaggeletterdheid heeft hierin een belangrijke plaats. Naast het formele onderwijs voor volwassenen dat voor de gehele regio bij het ROC Rijn IJssel is belegd (behalve Doesburg maar inclusief Renkum) is de subsidieregeling non-formele educatie in het leven geroepen. Partijen die via non-formele educatie laaggeletterden proberen te helpen kunnen een beroep doen op dit fonds.

1.4 Actieprogramma Tel mee met Taal

Op 19 maart 2015 presenteerden de ministeries van OCW, SZW en VWS het gezamenlijke Actieprogramma Tel mee met Taal, OCW, SZW en VWS investeren voor de periode 2016-2018 samen € 18 miljoen per jaar. De gemeenten krijgen hierbij de regie in de uitvoering ten behoeve van het terugdringen van laaggeletterdheid in Nederland.

Dit actieprogramma heeft twee belangrijke doelen:

- Het moet de taalbeheersing van 45.000 mensen verbeteren
- Het dient de taalvaardigheid en het leesplezier van een miljoen kinderen in de basisschoolleeftijd te bevorderen.

Voor volwassen inwoners hebben gemeenten een leidende rol in het organiseren van Taalhuizen en het sluiten van lokale Taalakkoorden met maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven met als doel om taalachterstanden in alle (arbeidsmarkt)regio's aan te pakken.

Het actieprogramma richt zich op de arbeidsmarktregio's zodat er een duurzame regionale infrastructuur ontstaat met als doel het opsporen, toe leiden en begeleiden van laaggeletterden naar taaltrajecten.

¹ Zie begrippenlijst

² Zie ook Regionaal Educatieplan volwassenen Midden-Gelderland 2015-2017

Met taaltrajecten bedoelen we zowel de formele educatietrajecten en inburgeringstrajecten (bijvoorbeeld bij het ROC en VWON (VluchtelingenWerk Oost Nederland) als de non-formele educatietrajecten bij vluchtelingenwerk, welzijn en bibliotheken in de vorm van conversatiegroepen, taalcafé's, taalmaatjes, taalklassen etc. waarbij programmatisch toegewerkt wordt naar de standaarden en eindtermen VE (VolwassenEducatie³) zoals deze landelijk zijn vastgesteld.

Daarnaast wordt in elke regio de Taalmeter geïmplementeerd om laaggeletterden te vinden. Er komt een Taalpunt of Taalhuis als fysieke ontmoetingsplek en er wordt scholing aan vrijwilligers en professionals geboden om laaggeletterden te vinden en de kwaliteit te borgen.

Voor de uitvoering van het Actieprogramma Tel mee met Taal wordt vanuit de contactgemeente (Arnhem) aangestuurd op lokale samenwerking in vier subregio's binnen de arbeidsmarktregio Arnhem, te weten; Liemers, Arnhem, Overbetuwe/Lingewaard en Veluwezoom. Voor de uitvoering van de educatietrajecten binnen de subregio kan een beroep gedaan worden op de WEB middelen.

Ook zal overleg tussen gemeente en kernpartners moeten plaatsvinden op welke wijze de andere doelstelling uit het landelijke Actieprogramma kan worden gerealiseerd, namelijk het bereiken van jonge kinderen tot en met de basisschoolleeftijd met leesbevorderingsactiviteiten, zodat hun taalvaardigheid en leesplezier toenemen. Hiervoor zijn alternatieve budgetten beschikbaar binnen de subsidieregeling Tel mee met Taal.

1.5 Rol van Stichting Lezen & Schrijven

De Stichting Lezen & Schrijven heeft in het Actieprogramma Tel mee met Taal van de betreffende ministeries de rol gekregen van regionale en lokale aanjager en procesbegeleider van de lokale samenwerkingsverbanden of te wel Taalhuizen. Zij kan gedurende de periode 2016-2018 ondersteuning bieden aan de gemeenten en lokale partners. Ook faciliteert zij de uitvoering van het Taalakkoord met hulpmiddelen, zoals informatiemateriaal, screeningsmethoden en oefenmateriaal.

In veel regio's in Nederland zijn inmiddels dergelijke Taalhuizen actief die naast een netwerkverband, vaak ook een fysieke lokale verschijning kennen in de vorm van een Taalhuis of Taalpunt.

In de gemeenten Rheden, Renkum en Rozendaal is deze nog niet aanwezig. Begin 2016 heeft de Bibliotheek Veluwezoom samen met Stichting Lezen & Schrijven de projectleidersrol opgepakt om voor de regio Veluwezoom een Taalhuis te vormen.

³ Zie begrippenlijst

Hoofdstuk 2. Het Taalhuis

2.1 Het Taalhuis; landelijke uitrol

Stichting Lezen & Schrijven heeft op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren 9 bouwstenen geformuleerd waar een succesvol Taalhuis aan moet voldoen. Deze bouwstenen zijn richtinggevend voor het opzetten van nieuwe taalhuissamenwerkingen en fysieke inlooppunten in het land.

De 9 bouwstenen luiden als volgt:

1. Het Taalhuis is een samenwerkingsverband van meerdere lokale organisatie met (delen van) het ondersteuningsprogramma Taal voor het Leven
2. Het Taalhuis is ingebed in een meerjarig beleidsplan met financiële dekking
3. In het Taalhuis is het mogelijk om als bezoeker onder begeleiding het recente lokale aanbod te raadplegen. Het Taalhuis draagt zorg voor het actueel houden van het aanbod op Taalzoeker.nl en Digitaalhulp plein.nl.
4. Vanuit het Taalhuis wordt er actief gewerkt aan werving en scholing van laaggeletterden.
5. Binnen het Taalhuis zijn vrijwilligers actief die (een deel van) de basistraining van Taal voor het Leven hebben gevolgd, afhankelijk van de al aanwezige kennis.
6. In het Taalhuis is een basiscollectie van lees-, les- en toets materialen en leerplekken (fysiek en digitaal) voor laaggeletterden toegankelijk en beschikbaar om mee te kunnen oefenen.
7. Het Taalhuis verzekert zich van een onderwijskundig specialist voor intakes van cursisten en het helpen van vrijwilligers met didactische vragen.
8. Het Taalhuis bewaakt de kwaliteit door monitoring van effecten, registratie van aantallen
9. Het Taalhuis biedt een fysieke en herkenbare plek in de stad of het dorp.

2.2 Definitie en onderscheid tussen Taalhuis en fysiek Taalpunt

Een Taalhuis is, per definitie, eerst een samenwerkingsverband tussen meerdere partners. Door bundeling van krachten van verschillende organisaties worden meer laaggeletterden en digibeten bereikt en organiseren we, gezamenlijk, een gevarieerd activiteitenaanbod dat goed aansluit bij de verschillende hulpvragen en leerbehoeften van laaggeletterden. Het Taalhuis is op die manier breed gedragen en ingebed in de lokale structuur.

De functie van een fysiek Taalhuis of Taalpunt (inlooppunt) is een toegankelijke, fysieke en voor velen laagdrempelige plek voor de aanpak van laaggeletterdheid. Een plek waar vragers, aanbieders, activiteiten en collectie met betrekking tot de Nederlandse taal (en overige basisvaardigheden) samen komen, aan activiteiten deelnemen en informatie kunnen krijgen. Voor de helderheid kiezen we binnen de Veluwezoom voor de noemer Taalpunt. Afhankelijk van behoefte kunnen er meerdere plekken in een omgeving zijn die als Taalpunt fungeren.

2.3 Voor wie is het Taalhuis?

Het Taalhuis richt zich op iedereen die vragen heeft over basisvaardigheden. Zowel professionals als vrijwilligers als mensen die zelf problemen hebben met basisvaardigheden kunnen bij het Taalhuis en in het Taalpunt terecht voor advies, doorverwijzing naar een passend aanbod, oefenen en oefenmateriaal.

Belangrijke doelgroepen voor het Taalhuis zijn:

- Burgers met (grote) afstand tot de arbeidsmarkt (burgers in bijstand en uitkeringsgerechtigden);
- Burgers met een (licht) verstandelijke beperking;
- Burgers in het arbeidsproces, maar onvoldoende geletterd en met onvoldoende basisvaardigheden (dreigende kans op werkloosheid);
- Burgers die naar eigen keuze niet deelnemen aan het arbeidsproces, maar onvoldoende basisvaardigheden bezitten om goed te participeren in de maatschappij (bijv. traditionele kostwinnersgezinnen);
- Gepensioneerden die onvoldoende vaardig zijn om goed te participeren in de maatschappij;
- Allochtonen (onvoldoende integratie en participatie waardoor Nederlandse taal onvoldoende onderhouden wordt);
- Nieuwkomers en oudkomers die niet laaggeletterd zijn in eigen taal maar wel in Nederlands;
- Niet of moeilijk leerbare burgers. Hierbij speelt het aanleren van sociale vaardigheden (zelfredzaamheid) een belangrijke rol.

Voor een deel van de doelgroep gelden wettelijke verplichtingen tot inburgering en/of educatie. Dit betreft vooral inburgeringstrajecten of mensen die vallen onder de Taaleis. De route kiezen zij zelf en bekostigen zij ook zelf. Vanuit het WEB worden geen aparte educatietrajecten gefinancierd voor inburgerings-plichtige.

Hoofdstuk 3. Lokale aanpak

3.1 Lokale omvang laaggeletterdheid

Allereerst is van belang om de omvang van het probleem in kaart te brengen. In de regio Veluwezoom wonen circa 80.000 mensen⁴.

Het aandeel laaggeletterden onder de inwoners van 18-65 jaar van gemeente Renkum ligt rond de 5%. Voor de gemeente Rheden/Rozendaal ligt het aantal tussen de 8 en 11 %⁵. (De doelgroep in Rheden ligt daarmee in lijn met het landelijk gemiddelde, de doelgroep in Renkum ligt daaronder.) De formele schatting van het totaal aantal laaggeletterden in de regio Veluwezoom in de leeftijd van 18-65 jaar varieert tussen de 2.400 en 4.100 personen.

In de landelijke berekening van de aantallen zijn (functioneel) analfabeten en (alleen) digibeten⁶ niet meegenomen. Hiervoor is gekozen omdat van deze grotere groep geen betrouwbare cijfers zijn.

In het rapport “Ken uw doelgroep⁷” van Bibliotheek Veluwezoom uit 2015 wordt de ruimere doelgroep van 16-100 jaar aangehouden. Hierin zien we dat het probleem wellicht groter is. Boven de 65 jaar stijgt het aantal laaggeletterden naar 7.611 tot 9.635 personen in de regio. De bevindingen dat op latere leeftijd de laaggeletterdheid stijgt (use it or lose it principe) wordt gesteund door de landelijke ervaringen. Deze mensen functioneren dus onder niveau 2F; het minimale niveau om volwaardig te functioneren in de Nederlandse maatschappij.

3.2 Verbinding met sociaal domein

Uit landelijk onderzoek⁸ blijkt dat laaggeletterden en laagopgeleiden

- een slechtere positie op de arbeidsmarkt hebben (incl. lager inkomen);
- minder actief zijn in bijv. vrijwilligerswerk;
- een slechtere gezondheidspositie hebben.

Circa 77% van het huidige werkloosheidsbestand is laag tot middelbaar opgeleid.

Bijna 40% van de laaggeletterden in Nederland ervaart hun gezondheidstoestand als matig tot slecht. Laaggeletterden en laagopgeleiden zijn vaak minder goed in staat informatie te vinden over werk, ziekte, gezondheid en een gezonde levensstijl.

Met de decentralisaties⁹ binnen het Sociaal domein zijn stappen gezet om mensen ondanks achterstanden, volwaardig te laten meedoen in de samenleving of bij gebreken door ouderdom of ziekte zo lang mogelijk zelfstandig te laten blijven wonen. Gebrekkige taalbeheersing mag dit niet in de weg staan. Voor hulpverleners werkzaam in het sociale domein, is het belangrijk dat zij vroegtijdig laaggeletterdheid signaleren als een van de oorzaken van deze sociale problematiek. De aanpak van laaggeletterdheid binnen het Taalhuis is daarom gericht op het versterken van de eigen kracht en versterken van zelfredzaamheid van burgers.

⁴ Bron CBS 2016

⁵ Cijfers: Rapport Regionale spreiding Laaggeletterden van Stichting Lezen & Schrijven.

⁶ Definitie analfabeet en digibeeet: zie begrippenlijst.

⁷ Ken uw doelgroep; Bibliotheek Veluwezoom en Cubiss 2015

⁸ Impactonderzoek laaggeletterdheid, drs. Maurice de Greef

⁹ Zie begrippenlijst

In ons gezamenlijke plan wordt op voorhand niemand uitgesloten. Alle volwassen burgers die basisvaardigheden ontberen moeten met hun hulpvraag terecht kunnen bij de Taalhuispartners voor vragen, advies en worden doorverwezen naar passende educatietrajecten zowel formeel als non-formeel.¹⁰

Naast de huidige activiteiten van de partners gaan we extra educatietrajecten organiseren en de kwaliteit van het non-formele aanbod verhogen. Wat betreft het uitbreiden van het bestaande aanbod wordt vanuit het netwerk de nadruk gelegd op het vinden en bereiken van de doelgroep autochtone Nederlanders. Voor mensen met een inburgeringsverplichting gelden andere voorwaarden.

3.3 Wat is het Taalhuis Veluwezoom?

Op basis van deze bevindingen hebben we de gezamenlijke definitie van het Taalhuis Veluwezoom bepaald, een uitvoeringsplan voor 2017/2018/2019 opgesteld en de extra trajecten beschreven (zie bijlage 1 A t/m E).

De definitie luidt als volgt:

“Het Taalhuis in de regio Veluwezoom is primair een samenwerkingsverband. Het is een open netwerk opgezet in 2016 door een initiatiefgroep bestaande uit medewerkers van gemeente, bibliotheek, welzijn en primaire (taal)aanbieders. Het netwerk wordt vormgegeven door een kerngroep van (primaire) partners en is toegankelijk voor loketorganisaties, verwijzers, vrijwilligers en professionals. Organisaties, werkgevers en vrijwilligers kunnen op uitnodiging of eigen initiatief, aansluiten bij het Taalhuis om een rol te vervullen binnen het netwerk. “

Naast taal zijn het versterken van digivaardigheid en rekenvaardigheid kernactiviteiten van het Taalhuis. Immers, het om kunnen gaan met een computer en kunnen rekenen zijn onmisbare vaardigheden om je als burger te kunnen informeren en te kunnen participeren.

Het samenwerkingsverband heeft als doelstelling en draagt gezamenlijk zorg voor:

- Samenwerking tussen partners en versterking van de keten;
- Sluitende aanpak en doorgeleiden van formeel naar non-formeel aanbod en vice versa;
- Passend en gedifferentieerd aanbod (zowel formeel als non-formeel in zowel taal, rekenen en digitaal);
- Bieden van voorlichting aan (potentiele) vindplekken¹¹, geven van informatie en verzorgen van doorverwijzing o.a. via de Taalpunten;
- Actief werven en begeleiding van laaggeletterden naar passende taaltrajecten;
- Actief werven, trainen, begeleiden van (taal)vrijwilligers t.b.v. deze taaltrajecten.

¹⁰ Zie begrippenlijst

¹¹ Zie begrippenlijst

Proces tot nu toe

Het Actieprogramma Tel mee met Taal is de aanleiding geweest om begin 2016 met een aantal primaire partners en (taal)aanbieders om de tafel te gaan zitten in een initiatiefgroep. We hebben in kaart gebracht wat er lokaal al gedaan wordt m.b.t. laaggeletterden en basisvaardigheden en waar, vanwege gaten in het aanbod, behoeften en kansen voor verbetering van de aanpak van laaggeletterdheid liggen.

Betrokken partners:

- ROC Rijn IJssel
- Vluchtelingenwerk Oost Nederland
- Radar Uitvoering Oost
- Huis van Renkum (wordt Renkum voor Elkaar)
- Solidez-Welzijn Renkum (niet langer actief)
- De Bibliotheek Veluwezoom
- Gemeente Rheden (vertegenwoordigt ook gemeente Rozendaal)
- Gemeente Renkum
- Stichting Lezen & Schrijven

De constatering was dat we in ons huidige aanbod te onafhankelijk van elkaar werken met betrekking tot de doelgroep laaggeletterden. Als organisatie richten we ons (te) vaak op een deelprobleem of een deel van de doelgroep. Er is geen goed overzicht van (elkaars) aanbod en de aard van de activiteiten en er wordt minimaal naar elkaar doorverwezen. Dit maakt toeleiding door professionals en het vinden van het juiste aanbod voor mensen met een taalprobleem onnodig lastig. Ook werd geconstateerd dat binnen het huidige aanbod in de regio Veluwezoom onze aandacht meer uitgaat naar mensen die Nederlands als 2^e taal hebben omdat de autochtone laaggeletterde moeilijk te vinden is.

3.4 Organisatiestructuur van het Taalhuis

Als huidige kerngroep beogen we de volgende organisatiestructuur voor het samenwerkingsverband. De kerngroep vormt “de 1^e schil” van het Taalhuis. Hierin zitten de primaire partners. Deze groep kan in de toekomst uitgebreid worden. Periodiek schuiven wethouders, beleidsmedewerkers, directies en/of bestuurders van de betrokken partners bij de kerngroep bijeenkomst aan voor afstemming. Het voorzitterschap van dit overleg ligt momenteel bij de Bibliotheek Veluwezoom. Alle partners hebben een eigen verantwoordelijkheid in de realisatie van de uitvoeringsplannen en het realiseren van de trajecten. Voor de praktische coördinatie van het uitvoeringsplan is wenselijk om een gezamenlijke Taalhuiscoördinator¹² in te zetten. Deze functionaris heeft als voornaamste taak de relaties te beheren met de omgeving, de binnenkomende vragen goed te beantwoorden en de verbinding te maken tussen (aanbieders van) formele en non-formele educatietrajecten.

De 2^e schil betreft de “werkorganisatie” van het netwerk. Hierin werken medewerkers van de kernpartners samen met andere organisaties zoals loketorganisaties en vrijwillige initiatieven aan de totstandkoming van meer en passende educatietrajecten en de bemensing van de taalpunten. Deze samenwerking kan van korte duur zijn maar ook een structureel karakter hebben in de vorm van werkgroepen.

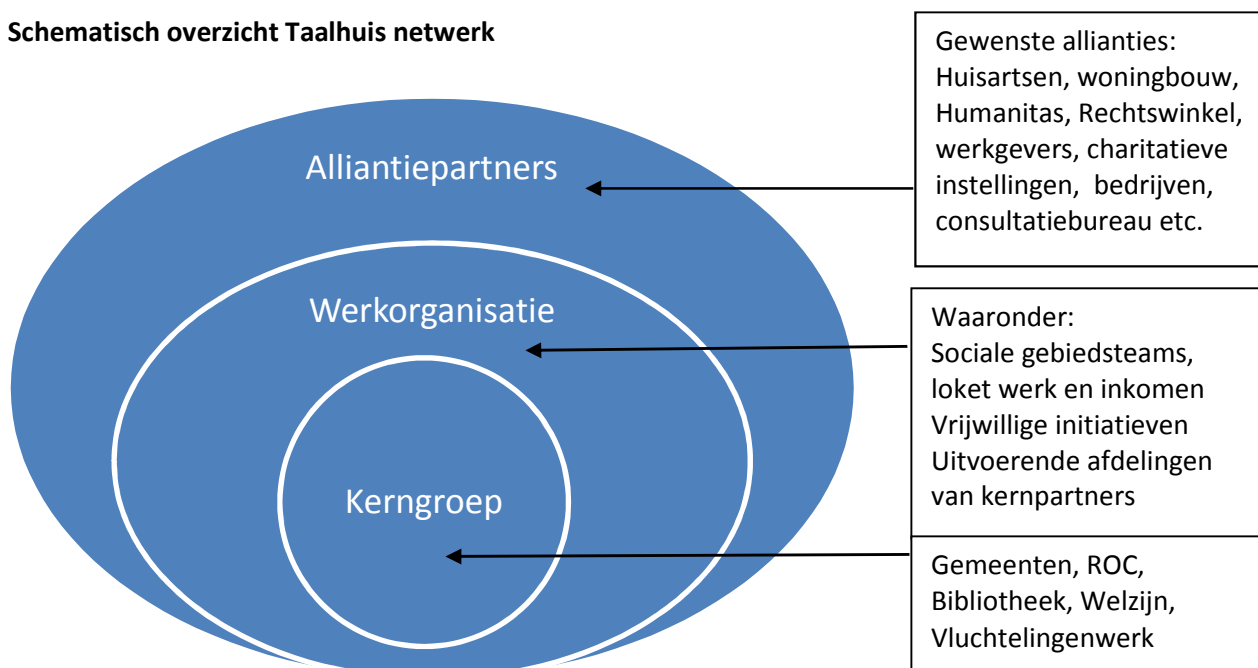
¹² Zie begrippenlijst

Het is nadrukkelijk de bedoeling om de huidige (vrijwilligers)initiatieven in de regio bij het Taalhuis te betrekken en deze, indien gewenst, verder te versterken. Door deze initiatieven structureel aan het Taalhuis te verbinden, kan er vanuit de partners van het Taalhuis en de Taalhuiscoördinator, ondersteuning geboden worden aan deze vrijwilligers waardoor zij hun goede werk kunnen blijven voortzetten. Er is geen sprake van concurrentie, maar wel van samenwerking door middel van ondersteunen, verbinden, monitoring en kwaliteitsverhoging.

De Taalhuiscoördinator kan hierin een aanjagende, verbindende, inspirerende rol vervullen.

De 3^e schil zijn de alliantiepartners, zij weten van het samenwerkingsverband, verwijzen door vanuit hun doelgroep, lichten voor of ondersteunen de taaltrajecten met producten en diensten. Denk hierbij aan o.a. Rechtswinkel, huisartsen, , woningbouw, thuisadministratie van Humanitas, werkgevers, charitatieve instellingen of consultatiebureaus

Schematisch overzicht Taalhuis netwerk

Uitgangspunten en voorwaarden voor een Taalhuis:

- Het samenwerkingsverband en de aanpak van laaggeletterdheid willen we zo lokaal en zo regulier mogelijk oppakken vanuit de huidige activiteiten in het sociale domein in de betreffende gemeente;
- Alle kerngroep partners dragen verantwoordelijkheid voor en werken samen binnen het Taalhuis. We profileren onze samenwerking onder de vlag van het Taalhuis.
- We streven naar verhoging van het aantal inwoners wat participeert in een taal, reken of digitaal educatietraject. De werving en toeleiding van laaggeletterden d.m.v. acquisitie bij externe vindplaatsen vraagt de inzet van een nieuwe functionaris, de zgn. Taalhuiscoördinator.
- Signaleren van laaggeletterden is de verantwoordelijkheid van elke kernpartner en doorverwijzing kan via elke organisatie of via het fysieke Taalpunt. Iedere doorverwijzing voor een informeel traject wordt gemeld bij de Taalhuiscoördinator/het Taalpunt, zodat er gemonitord en gecoördineerd kan worden. Voor de Taalhuiscoördinator en de

doorverwijsorganisaties wordt er een stroomschema opgesteld, waarin het lokale proces van signaleren en doorverwijzen wordt opgenomen.

- Door middel van screening volgens het stroomschema wordt de leervraag van de deelnemer in kaart gebracht.
Daarna wordt de deelnemer via de kortst mogelijke route doorverwezen naar een passend taalaanbod (formeel of non formeel);
- De partners binnen het samenwerkingsverband hebben als doel om de komende jaren meer mensen met beperkte basisvaardigheden, die tot probleem kunnen leiden te vinden, te begeleiden en toe te leiden naar een traject dat inzet op taalverhoging of borging en/of onderhoud van (digitale) kennis. Hiervoor zijn meer geschoolde vrijwilligers nodig. Elke partner draagt hier aan bij door (binnen het eigen netwerk) meer vrijwilligers te vinden, op te leiden en aan de activiteiten van het Taalhuis te verbinden.
- Om meer laaggeletterden te bedienen organiseren we, in netwerkverband, extra, aanvullende, non-formele educatie trajecten bovenop het huidige aanbod. De concrete coördinatie en uitvoering hangt zo veel mogelijk samen met de natuurlijke opdracht, competenties en de primaire doelstelling van de desbetreffende organisatie. Deze trajecten kunnen zowel niveau-verhogend zijn als niveau-onderhoudend (oefenen) ingezet worden en hebben vaak als nevendoeel het versterken van de participatie (sociale inclusie)
- Het Taalhuis maakt o.a. gebruik van de lesmaterialen van Stichting Lezen & Schrijven. Deze lesmaterialen zijn speciaal ontwikkeld voor Nederlands sprekenden die begeleid worden door getrainde vrijwilligers in doorgaans niet-intensieve (non-formele) trajecten.
De lesmaterialen kunnen, indien gewenst, zowel in formele (WEB-)trajecten worden ingezet als in non-formele trajecten. Binnen het formele onderwijs dienen zij als aanvulling/verrijking/verbreding van de gebruikte materialen en methodes. Daarnaast wordt in formele trajecten veel met vrijwilligers gewerkt die met dit materiaal goed uit de voeten kunnen.

Hoofdstuk 4. Rol en taakverdeling binnen het Taalhuis

4.1 Taken en verantwoordelijkheden partners

De eerder genoemde kernpartners van het Taalhuis hebben onderstaande uitvoeringsafspraken met elkaar gemaakt:

Gezamenlijke taken en verantwoordelijkheid:

- Alle primaire partners nemen actief deel in de kerngroep Taalhuis vanuit hun kernopdracht;
- We fungeren allen als laagdrempelig informatiepunt voor laaggeletterden en mensen met een taalvraag;
- We maken laaggeletterdheid bespreekbaar zowel in interne organisatie als in onze externe contacten;
- We zoeken en benaderen actief (potentieel) laaggeletterden uit de eigen doelgroep en verwijzen hen warm door via het stroomschema naar een passend traject (formeel of non-formeel)
- We werken mee aan de bekendmaking van het samenwerkingsverband Taalhuis en betrekken actief (potentiele) partners en vrijwilligers en promoten het aanbod onder (potentiele) vindplaatsen;
- We activeren en ondersteunen lokale partners om te screenen met behulp van de Taalmeter;
- We stellen gezamenlijk een Taalhuiscoördinator aan om de verbinding tussen de kernpartners en de alliantiepartners te organiseren, hen te ondersteunen bij het vinden van laaggeletterden met als doel het aantal matches tussen laaggeletterden en taaltrajecten te verhogen;
- We regelen een passende monitoringsmethodiek in die het aantal taalvragen en doorverwijzingen bijhoudt;
- We organiseren in samenspraak met elkaar gedurende de periode 2017-2019 extra non-formele educatietrajecten om aan de vraag te voldoen waaronder:
 - 20 nieuwe trajecten Taalklas op de computer in Renkum, Rheden en Rozendaal (zie bijlage A)
 - 32 nieuwe trajecten Digisterker in Renkum, Rheden en Rozendaal (zie bijlage B)
 - 30 nieuwe trajecten Conversatie NT2 in Renkum (zie bijlage C)
 - 10 nieuwe trajecten Lezen en Schrijven NT1 in Renkum (bijlage D)
 - 30 nieuwe trajecten Conversatie NT2 in Rheden en Rozendaal (bijlage E)

Voor deze extra trajecten willen we een beroep doen op de WEB middelen. Daarnaast willen we als netwerkverband middels lokale Taalakkoorden een beroep doen op Subsidieregeling Tel mee met Taal voor die activiteiten die niet binnen de criteria van de WEB vallen. Deze middelen zijn voornamelijk beschikbaar gedurende 2017 en 2018. Dit willen we doen voor volgende activiteiten:

- Organiseren van taalstages in aanvulling op formeel en non-formeel aanbod bij werkgevers in de regio.
- Opzetten van de Voorleesexpress. Een voorleesproject voor jonge ouders in Rheden, Renkum en Rozendaal met als doel de voorleesklimaat thuis te versterken. Beide projecten zijn nog in afwachting van een succesvolle aanvraagprocedure.

Taak en verantwoordelijkheid van de Taalhuiscoördinator:

- Actief netwerken en PR-activiteiten uitvoeren om bekendheid te geven aan laaggeletterdheid en het Taalhuis;
- Contacten leggen met en informeren van vindplaatsen als wijkteams en werkgevers;
- Het maken van afspraken met kerngroep partners en alliantiepartners om meer laaggeletterden toe te leiden naar formeel en non-formeel aanbod;
- Eerste screening van de personen die zich melden bij het Taalpunt;
- Informatievoorziening aan (de vrijwilligers) van de samenwerkingspartners;
- Begeleiden van de vrijwilligers die zich inzetten voor het Taalpunt;
- Deelname aan de kerngroep overleggen;
- Ophalen van de jaarlijkse cijfers t.b.v. de monitoring van de resultaten conform afspraken.

Taak en verantwoordelijkheid van de Bibliotheek Veluwezoom:

- Biedt ruimte (vierkante meters) aan het fysieke Taalpunt;
- Ondersteunt en faciliteert activiteiten, workshops en relevante trainingen van het Taalhuis in de Bibliotheek;
- Legt verbindingen (m.n. voor de doelgroep-ouders) tussen lopende projecten zoals Boekstart in de Kinderopvang, Voorleesexpress, de Bibliotheek op School en andere projecten en/of initiatieven in het maatschappelijk veld;
- Is penvoerder t.b.v. het project de Voorleesexpress (afhankelijk van toezegging subsidieregeling Tel mee met Taal);
- Biedt laaggeletterden een herkenbare en geschikte leeromgeving gericht op het vergroten van basisvaardigheden en participatie;
- Onderhoudt een actuele taalcollectie en verzamelt andere leerstof behorend bij de diverse leerlijnen van de mogelijke deelnemers en biedt deze actief aan;
- Coördineert de digitale basistrainingen zoals Toolkit Dutch, Taalklas op de computer en Digisterker;
- Faciliteert het Taalhuis en het Taalpunt op de volgende gebieden:
 - functioneel voorzitter en secretaris van de kerngroep overleggen
 - communicatie, spreekuur, telefoonnummer en website;
 - onderhouden van collectie en (digitale) leermiddelen voor vrijwilligers en cursisten;
 - digitale catalogus van beschikbare materialen;
 - Verzorgt het formeel werkgeverschap van de Taalhuiscoördinator in opdracht van de gemeenten.

Taak en verantwoordelijkheid van ROC Rijn IJssel:

- Is aanbieder van professionele cursussen voor educatie;
- Is aanbieder van inburgeringstrajecten;
- Levert vanuit haar expertise een bijdrage aan een sluitende leerlijn en een lokaal aanbod dat op elkaar aansluit en elkaar versterkt;
- Verzorgt de toetsing voor de Taaleis in het kader van de participatiewet voor de gemeenten in deze arbeidsmarktregio;
- Verzorgt de centrale intake en geeft een passend trajectadvies
- Monitort de voortgang van de studenten in het professionele aanbod;
- Vervult haar lokale makelaarsrol met de inzet van een didactisch professional als aanspreekpunt binnen het stroomschema en adviseert lokale partners en de Taalhuis coördinator t.a.v. inhoud en aanbod;

- Draagt bij aan de kwaliteitsverbetering van non-formeel aanbod door het verzorgen van scholing en training voor vrijwilligers(-organisaties) en monitoring van de kwaliteit van het aanbod;
- Begeleidt ambassadeurs voor laaggeletterdheid, die ingezet kunnen worden t.b.v. voorlichting en promotie;
- Levert een actieve bijdrage door continu in gesprek te blijven over het toeleiden van, het herkennen en signaleren laaggeletterdheid.

Taak en verantwoordelijkheid van Welzijnsorganisaties:

- Het werven van vrijwilligers i.s.m. WeHelpen/vrijwilligersvacaturebank en hen koppelen aan of verbinden met activiteiten en cursisten binnen het Taalhuisnetwerk;
- Informele welzijnsactiviteiten fungeren als vindplaats van (potentieel) laaggeletterden. Vanuit daar worden zij op warme wijze doorverwezen naar het aanbod;
- Welzijnsprofessionals leggen de verbindingen tussen lopende activiteiten/projecten die zij ondersteunen en de activiteiten van het Taalhuis;
- Welzijnslocaties zijn tevens een plek waar Taalpuntsprekuren kunnen plaatsvinden of waar activiteiten, workshops en relevante trainingen van non-formeel aanbod plaatsvinden.
- Werkt samen met Vluchtelingenwerk m.b.t. het realiseren van het project taalstages voor cursisten met als doel borging en/of niveauverhoging taalvaardigheid en verhogen van maatschappelijke participatie (afhankelijk van toezegging subsidieregeling Tel mee met Taal).

Taak en verantwoordelijkheid van Vluchtelingenwerk:

- Verzorgt inburgeringscursussen;
- Begeleidt individuele taaltrajecten van nieuwkomers en vluchtelingen die al enige jaren geleden naar Nederland zijn gekomen met taalcoaches en taalmaatjes voor volwassenen;
- Begeleidt vrijwilligers m.b.t. het vormgeven van bovenstaande trajecten en verzorgt de daarbij behorende en beschikbare lesmaterialen;
- Coördineert en verzorgt samen met de Bibliotheek conversatiegroepen voor NT2¹³;
- Draagt zorg voor een warme overdracht van haar cliënten naar non-formele of formele vervolgentrajecten binnen het Taalhuis.
- Werkt samen met Welzijn m.b.t. het realiseren van het project taalstages voor cursisten met als doel borging en/of niveauverhoging taalvaardigheid en verhogen van maatschappelijke participatie. (afhankelijk van toezegging subsidieregeling Tel mee met Taal)

Taak en verantwoordelijkheid van Stichting Lezen & Schrijven:

- Verzorgt tot en met 2018 een deel van de voorlichtingsbijeenkomsten m.b.t. laaggeletterdheid vanuit het Taalhuis Veluwezoom;
- Ondersteunt, en adviseert de kerngroep bij het uitvoeren van de plannen;
- Levert promotiemateriaal om het Taalhuis bekend te maken;
- Adviseert over het gebruik van het cursusmateriaal van stichting Lezen & Schrijven en faciliteert het gebruik hiervan wanneer dit passend is;
- Ondersteunt het ROC wanneer dit nodig is bij het opleiden van vrijwilligers;
- Adviseert over signalering en doorverwijs procedures;
- Adviseert de individuele aanbieders en de Taalhuiscoördinator met betrekking tot monitoring van de cursisten en ondersteunt op basis van de vraag met materiaal en een registratiesysteem;

¹³ Zie begrippenlijst

Taak en verantwoordelijkheid van gemeente Rheden, Rozendaal en Renkum:

- Is naast de rol van regisseur van de aanpak laaggeletterdheid ook kernpartner in de uitvoering binnen het regionale samenwerkingsverband;
- Stelt, waar nodig, aanvullende financiële middelen beschikbaar t.b.v. de uitvoering.
- Stelt voldoende beleidscapaciteit beschikbaar om deze rol uit te kunnen voeren;
- Heeft bij de intake van mensen die aanspraak maken op een uitkering oog voor de taalbehoefte en laaggeletterdheid. Stelt i.s.m. het Taalhuis structurele doorverwijfsafspraken op;
- Voert de Wet Taaleis uit waardoor mensen met een taalniveau onder 1F worden doorverwezen naar een taalcursus of andere taalinspanning (indien boven 1F);
- Neemt laaggeletterdheid mee in gesprekken met partners of werkgevers;
- Zet laaggeletterdheid zowel intern als extern op de agenda.

4.2 Speerpunten Taalhuis 2017/2018/2019

In overleg met de verantwoordelijk wethouders heeft de kerngroep een uitvoeringsplan opgesteld waarmee we de komende jaren meer laaggeletterden en digibeten vinden en toe leiden naar Taaltrajecten. Hoe we dit gaan doen is verwerkt in het uitvoeringsplan 2017/'18/'19 en onderverdeeld in vijf thema's.

De vijf thema's waar we op in gaan zetten zijn om onze doelstelling te behalen zijn:

- Signaleren/Vinden
- Doorverwijzen
- (Meer) Aanbod
- Opleiden
- Volgen/Monitoren

Per thema wordt één of meerdere van de partnerorganisaties uit de kerngroep aangewezen als aanjager en coördinator van de ambities. Dit houdt niet in dat hij of zij eindverantwoordelijk is maar hij/zij start de benodigde voorbereidingen op en bewaakt de voortgang van de activiteiten binnen dat thema en motiveert de andere partners (zowel binnen de kerngroep als extern) om met het thema aan de slag te gaan.

4.3 Regionale samenwerking

Naast het belang van de Taalsamenwerking met de lokale partners, is de regionale samenwerking in de arbeidsmarktregio Arnhem van belang. In deze regio werken de gemeenten Rheden, Renkum, Rozendaal, Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe, Zevenaar, Duiven, Westervoort en Rijnwaarden samen. Gemeente Arnhem vervult hierin de rol van centrumgemeente. De regio stelt jaarlijks een Regionaal Educatief plan op waarbij de zgn. WEB middelen worden ingezet, zowel voor het formeel als voor het non formeel leren. Het is zaak dat er een goede verbinding ligt tussen regionale plannen en lokale vertaling.

Hoofdstuk 5. Uitvoering

5.1 Financiering van het Taalhuis

Een deel van de werkzaamheden uit het uitvoeringsplan behoren al tot de reguliere taken en opdrachten van de lokale partners. Voor de initiële opstart en realisatie van de extra non-formele trajecten doet het samenwerkingsverband een beroep op de beschikbare WEB middelen 2017. Voor het uitvoeringsjaar 2018 en 2019 zijn de beschikbare budgetten nog niet bekend. Deze worden jaarlijks door het GRO opnieuw vastgesteld op basis van de rijksuitkering. Jaarlijks moeten gemeenten opnieuw afspraken maken in het overleg binnen de arbeidsmarktregio waarin Arnhem de centrumgemeente is.

Naast het WEB- budget komt er in 2017 en 2018 landelijk, een extra budget vrij van 5 miljoen euro voor activiteiten die laaggeletterdheid tegengaan en voor taalscholing van laagtaalvaardige werknemers. (Regeling subsidieverstrekking Tel mee met Taal)

Voor trajecten die niet uit de WEB gefinancierd kunnen worden, kunnen partners uit het Taalhuis een beroep doen op deze subsidie door Taalakkoorden te sluiten met elkaar of met alliantiepartners.

Daarnaast kan er, indien aan de criteria voldaan wordt, een beroep gedaan worden op budgetten van het gemeentelijke Participatiebudget, WMO en/of innovatiefonds van gemeenten en kunnen additionele fondsen bij partners ingezet worden.

Financieringsverzoek

Zie bijlage 4 (nog in ontwikkeling)

5.2 Tijdspad

Het is de ambitie om in 2017 formeel met het Taalhuis te starten.

In onderstaand overzicht worden de primaire acties voor 2017 benoemd, inclusief tijdspad. Jaarlijks wordt het uitvoeringsplan (bijlage 1) geëvalueerd en opnieuw bijgesteld.

Actie	Trekker	2017
Ondertekenen samenwerkingsovereenkomst/ Taalakkoord	Partners	Kwartaal 1
Communicatie plan opstellen rondom Taalhuis en Taalpunt(en)	Bibliotheek	Kwartaal 1
Instemmen met plan en beschikbaar stellen financiën	Beleidsambtenaar gemeente en Regio coördinator	Kwartaal 1
Start uitvoeringsjaar 1	Alle aanbieders	Kwartaal 1
Aanjagers gaan aan de slag met concretiseren van de activiteiten uit de aangewezen themalijn	Partners	Kwartaal 2
Aanstellen Taalhuiscoördinator	Bibliotheek	Kwartaal 2
Opzetten van extra aanbod naar nieuwe VE eisen en standaarden.	Alle aanbieders	Kwartaal 2,3,4.
Evaluatie 1 ^e jaar en bijstellen ambities uitvoeringsjaar 2	Allen aanbieders	Kwartaal 4

5.3 Verantwoording

Aan het einde van het jaar wordt een activiteitenverslag opgeleverd met daarin in ieder geval:

- Een opsomming van de ingezette acties en verantwoording van de ingezette middelen.
- Een overzicht van het aantal informatievragen dat behandeld is in het Taalpunt;
- Een overzicht van het aantal doorverwijzingen die door het Taalhuis zijn gerealiseerd;
- Indicatie van het begin en eindniveau van cursisten in de non-formele* trajecten;
- Een evaluatie van de doelstellingen die vooraf met elkaar zijn afgesproken.

*Formele trajecten bieden deze cijfers al regulier aan.

Voor de inzet en verantwoording van “reguliere ” taalactiviteiten zoals opgenomen in het financieringsplan zijn individuele partners zelf verantwoordelijk. Deze worden in de reguliere verantwoording (jaarrekening en jaarverslag) meegenomen.

Uitvoeringsplan Veluwezoom Telt mee met Taal

Thema 1. Signaleren/ vinden

Speerpunt: We gaan meer laaggeletterden signaleren/vinden	Aanjager
<p>1. We bouwen verder aan een stevig netwerk en een doorlopende keten met loketorganisaties en lokale partijen en vrijwilligers met als doel het vergroten van bekendheid van het probleem (bij partners) en een goede toeleiding en onderlinge doorverwijzing van laaggeletterden en mensen met lage digitale vaardigheden</p> <p>2. We zetten in op structurele screening via sociale gebiedsteams en (gemeentelijke) loketorganisaties om vooral mensen met achterstanden op het gebied van Nederlands als 1^e taal (NT1) te vinden en in beeld te brengen bij het Taalhuis.</p> <p><i>Motivatie: Het signaleren van laaggeletterdheid en het vinden van inwoners met een (latente) taalbehoefte is essentieel in de aanpak tegen laaggeletterdheid. Om deze inwoners te vinden is het van belang dat bekend is hoe je laaggeletterdheid en laagvaardigheid kunt signaleren en wat je hier vervolgens mee kunt doen (waar kan ik iemand aanmelden?).</i></p>	<p>ROC Rijn IJssel en Stichting Lezen&Schrijven</p>
Wat is al geregeld?	Taak van
-We zijn lid van het regionale Bondgenootschap laaggeletterdheid en daarmee ambassadeur.	Kerngroep partners
-We maken het probleem van laaggeletterdheid bespreekbaar bij onze medewerkers, vrijwilligers en binnen onze activiteiten.	Kerngroep partners
-We zijn structureel onderdeel van het samenwerkingsverband Taalhuis, ondertekenen een intentieverklaring en brengen tijd, middelen en waar mogelijk aanvullende financiering in t.b.v. de gezamenlijke aanpak.	Kerngroep partners
Wat doen we extra in 2017/2018/2019?	Taak van
1a. We organiseren extra voorlichting aan mogelijke vindplaatsen binnen Rheden, Renkum en Rozendaal. BV: sociale dienst, bedrijven, scholen, zorginstellingen.	L&S maar in 2017 overgedragen aan functionaris
1b. De gemeente overlegt met haar loketfuncties en sociale gebiedsteams welke screeningsmethoden zij gaan hanteren voor het herkennen van laaggeletterden en hoe zij kunnen doorverwijzen.	Beleidsmedewerker en L&S faciliteert
1c. De kerngroep bespreekt elke bijeenkomst welke organisaties (bedrijven, maatschappelijke organisaties enz.) benaderd worden als vindplaats en ook wie dat het beste kan oppakken. (vanuit de warme contacten of leads)	Kerngroep leden en functionaris
1d. Er wordt een Taalhuiscoördinator aangesteld vanuit het samenwerkingsverband.	Kerngroep partners
1 e. Er wordt contact gelegd met vrijwilligers van informele en preventieve taalactiviteiten om toe te treden tot het samenwerkingsverband Taalhuis. Onder hen wordt de scholingsbehoefte geïnventariseerd.	Functionaris

Wat zijn indicatoren?	Wanneer
1a en 1c. Er wordt jaarlijks aan minimaal 4 organisaties in de regio voorlichting gegeven. De voorlichtingsrol is uiterlijk eind 2017 door Stichting L&S overgedragen aan de Taalhuiscoördinator.	Heel 2017
1b. Er is per aanbod een afspraak gemaakt over de gewenste screeningsmethodiek en wijze van aanleveren.	Q2
1d. Er is een Taalhuiscoördinator aangesteld voor de regio Rheden, Renkum en Rozendaal.	Q2
1 e. De vrijwilligersinitiatieven in de regio zijn bekend met het Taalhuis en de Taalpunten en de Taalhuiscoördinator.	Q2 en Q3

Thema 2: Doorverwijzen

Speerpunt: We zetten in op een goede informatie en doorverwijsstructuur.	Aanjager
<ol style="list-style-type: none"> 1. We zorgen voor laagdrempelige informatie en toegang tot aanbod en goede doorverwijzing voor mensen met een (latente) vraag op het gebied van taal, rekenen en (digitale) vaardigheden 2. We zetten in structurele toeleiding via sociale gebiedsteams en (gemeentelijke) loketorganisaties om vooral mensen met achterstanden op het gebied van Nederlands als 1^e taal (NT1) te begeleiden naar een passend aanbod. <p><i>Motivatie:</i> <i>Als een inwoner aangeeft behoefte te hebben aan extra ondersteuning om zo over voldoende basisvaardigheden te beschikken, is het van belang dat zij niet 'van het kastje naar de muur' worden gestuurd. Op laaggeletterdheid rust nog een taboe. Hierdoor kan het voor mensen moeilijk zijn hulp te vragen waardoor het extra van belang is dat zij meteen worden geholpen en naar het juiste aanbod worden doorverwezen. Bij het Taalhuis is het bestaande aanbod bekend en moet iemand direct verder worden geholpen</i></p>	de Bibliotheek Veluwezoom
Wat is al geregeld?	Taak van
-Elke (formele) aanbieder in de regio is bekend met de Taalzoeker en houdt deze actueel.	Kerngroep partners
-Elke organisatie heeft een doorverwijsfunctie en verantwoordelijkheid naar de volgende schakel in de keten.	Kerngroep partners
Wat doen we extra in 2017/2018/2019?	Taak van
2a. Er wordt een duidelijke infrastructuur ontwikkeld. Er komt een stroomschema dat elke partner hanteert met duidelijke afspraken over welke cursisten waar naar toe doorverwezen worden (formeel, non-formeel en hoe intake en doorverwijzing geschiedt)	Kerngroep partners
2b. Het aanbod van preventieve en non-formele (taal)aanbieders in de regio is in kaart gebracht en in de Taalzoeker opgenomen (via G!ds)	Kerngroep partners
2c. Er komt in elke gemeente minimaal 1 fysieke locatie waar burgers,	Bibliotheek en

vrijwilligers en laaggeletterden, laagdrempelig terecht kunnen voor collectie, leermiddelen, advies en doorverwijzing.	partners
2d. Er wordt een telefoonnummer in het leven geroepen waar organisaties, (potentiele) cursisten en vrijwilligers informatie kunnen krijgen over aanbod en opleidingen.	Bibliotheek en Taalhuiscoördinator
2e. De functionaris wordt in dienst genomen en krijgt een vaste plek waar hij/zij gebruik kan maken van voorzieningen om mensen te informeren en door te verwijzen.	Bibliotheek
2f. Het aanbod van preventieve en non-formele (taal)aanbieders wordt actueel gehouden in de Taalzoeker en het bestaan hiervan beter bekend gemaakt.	Taalhuiscoördinator met vrijwilligers
2g. Het ROC verzorgt vanuit de makelaarsfunctie de verdiepte intakes voor formeel NT1 en NT2 aanbod en adviseert de functionaris/vrijwilligers/partners van het Taalpunt in het doen van een passend advies aan cursisten t.a.v. non-formeel. Er worden verdere afspraken gemaakt over de adviesrol van het ROC richting partners over toeleiding vanuit en naar het non-formele, lokale, aanbod	ROC Rijn IJssel
2h. Er worden vrijwilligers geworven en opgeleid om het taalpunt te bemensen. Hun verantwoordelijkheid is het ondersteunen van de functionaris, het bijhouden van de Taalzoeker, eerste vraagafhandeling te doen, goed door te verwijzen en ondersteunen en onderhouden lokale contacten.	Alle leden van de kerngroep Opleiden en competentieprofiel: L&S en ROC
Wat zijn indicatoren?	Wanneer
2a. Er is een stroomschema opgesteld voor doorverwijzing, hierin is duidelijk wat ieders rol en verantwoordelijkheid is en welk aanbod er is. Zie bijlage 2.	Q1
2a Na afronding van elk traject volgt een doorverwijsadvies, desgewenst samenwerking met het ROC/Taalhuis coördinator Dit wordt geregistreerd.	Q2
2b/c/d/e In beiden gemeenten is er een Taalpunt (opnieuw) ingericht en geopend. De Taalhuiscoördinator is aangesteld.	Q2
2g Er is vanuit het ROC een didactisch aanspreekpunt voor de regio Veluwezoom en er zijn afspraken over de inzet van verdiepte intakes en doorverwijzing naar elkaars aanbod en ondersteuning van de non-formele trajecten	Q2
2f De inhoud van de Taalzoeker is actueel en compleet	Q2
2 h. Er zijn vrijwilligers geworven en opgeleid om het Taalpunt te bemensen	Q2

Thema 3. Meer aanbod

Speerpunt: We gaan meer en een meer divers aanbod organiseren	Aanjager
<ol style="list-style-type: none"> 1. We zetten in op het bereiken van de taalarme jonge gezinnen via de Voorleesexpress. Dit doen we via kinderopvanginstellingen, Consultatiebureaus en scholen. Hierdoor wordt de connectie gelegd met het lokale VVE-beleid. 2. We zorgen ervoor dat we het bereik vergroten door huidig aanbod te verbreden en kwaliteit te verhogen. We breiden, naar behoefte en waar mogelijk, ons non- formele aanbod uit op het gebied van 	Welzijn, VWON en de Bibliotheek Veluwezoom

<p>basisvaardigheden en taal om mensen met een taalvraag van een passend aanbod te kunnen voorzien. Daarbij richten we ons vooral op het vinden en bereiken van de doelgroep NT1.</p> <p><i>Motivatie:</i> <i>Op dit moment worden inwoners met een taalvraag veelal doorverwezen naar het ROC-aanbod. Daarbij is de doelgroep NT1 lang niet altijd goed in beeld. Formeel en non-formeel moeten samen een sluitende aanpak vormen zodat het aanbod laagdrempelig passend en duurzaam is.</i></p>	
Wat is al geregeld?	Taak van
Er is een overzicht gemaakt van het huidige formele en non-formele aanbod in de gemeente Rheden/Rozendaal en Renkum. De "witte vlekken" in het aanbod worden door de kerngroep partners onderzocht op behoefte en de komende jaren van nieuw aanbod voorzien.	Kerngroep partners
Wat doen we extra 2017/2018/2019?	Naam
3a Op basis van het overzicht dat is gemaakt van het aanbod breiden we het aanbod van conversatie groepen NT2 uit. Zie ook bijlage C en E.	Bibliotheek/ VWON/Welzijn
3b. We doen een aanvraag voor de Voorleesexpress bij de subsidieregeling Tel mee met Taal. Voor de uitvoering worden vrijwilligers geworven en opgeleid vanuit het Taalhuis. T.a.v. de ouders wordt een link gelegd naar aanbod Taalhuis.	Bibliotheek
3c. Het aanbod Taalklas op de computer wordt vanaf 2017 structureel aangeboden in elke gemeente in het kader van zelfredzaamheid en basisvaardigheden. Zie ook bijlage A.	Bibliotheek
3d. De cursus Digisterker wordt in 2017 opnieuw aangeboden. Zie ook bijlage B.	Bibliotheek
3e. Als pilot start een non-formele educatietraject voor Lezen en Schrijven voor NT1. Zie ook bijlage D.	Welzijn/Bibliotheek
3f. Als pilot worden taalstages geworven als middel voor onderhoud en borging taalvaardigheid.	Welzijn/VWON
Wat zijn indicatoren?	Wanneer
3a Alle burgers van wie bekend is dat zij behoefte hebben aan en motivatie hebben om te gaan werken aan basisvaardigheden hebben binnen 2 maanden een plaats in een passend aanbod, of hebben een plaats in het non-formele aanbod terwijl zij wachten op formeel aanbod.	continu
3b. Er is voor ouders een logische connectie tussen het Taalhuis en het aanbod voor jonge ouders binnen de Voorleesexpress	Voor Q4
3c Het aanbod Taalklas op de computer wordt structureel aangeboden op diverse vindplaatsen in de regio	Continu
3d. De cursus Digisterker wordt maximaal 4 keer aangeboden op diverse vindplaatsen in de regio.	Naar behoefte

3 b/e/f. Er zijn op basis van de witte vlekken in het aanbod, extra activiteiten gestart vanuit de WEB of met behulp van de Subsidieregeling Tel mee met Taal	Q3
---	----

Thema 4: Opleiden

Speerpunt: We gaan meer vrijwilligers werven en opleiden. We gaan meer professionals betrekken en werken aan bewustwording van laaggeletterdheid.	Aanjager
<p>1. We werken aan de herkenning en signalering van het probleem vooral door vrijwilligers en professionals in het sociaal domein, zodat laaggeletterden beter worden gesignaleerd en zij van het aanbod op de hoogte zijn.</p> <p><i>Motivatie:</i> <i>De aanpak laaggeletterdheid rust voor een groot deel op de schouders van vrijwilligers en maatschappelijke partners. Het is dan ook van belang dat zij voldoende hiervoor zijn toegerust. Hierbij gaat het vooral om de vragen 'hoe herken je laaggeletterdheid' en 'hoe ga je hiermee op'. Voor de eerste vraag kan bijvoorbeeld de training van Stichting Lezen&Schrijven worden ingezet. Interne partners (team werk, gebiedsteams) en externe partners (scholen, huisartsen) kunnen deze training volgen. Bij de tweede vraag gaat het vooral om het scholen van vrijwilligers.</i></p>	Welzijn en VWON
Wat is al geregeld?	Taak van
Organisaties bieden interne scholing aan vrijwilligers en medewerkers	Partners
Het ROC biedt (vanuit het WEB) bekostigde trainingen aan voor vrijwilligers en begeleiders van andere organisaties op basis van de vraag van partners	ROC
Wat doen we extra in 2017/2018/2019?	Taak van
4a.Vrijwilligers van de verschillende organisaties die bezig zijn met basisvaardigheden worden getraind binnen de methodiek van Taal voor het Leven als Taalvrijwilligers en krijgen ondersteuning bij het kiezen/ hanteren van een passende methodiek.	ROC Rijn IJssel en L&S, Taalhuis coördinator
4b Vrijwilligers en professionals die in aanraking komen met de doelgroep worden getraind in herkennen en doorverwijzen. Bijvoorbeeld mensen van het sociale wijkteam.	ROC Rijn IJssel en St. L&S
4c. We organiseren als samenwerkingsverband Taalhuis intervisiebijeenkomsten voor bestaande en nieuwe taalvrijwilligers van het Taalhuis. Overkoepelend over de verschillende organisaties heen. De dag van de Taalvrijwilliger is de kapstok.	Taalhuiscoördinator en kerngroep partners
Wat zijn indicatoren?	Wanneer?
4a Er wordt voor gemeente Rheden/Rozendaal en Renkum op 2 momenten in voorlichting gegeven bij sociale gebiedsteams/ loketorganisaties/werkgevers over herkennen en doorverwijzen (bij vermoeden van) laaggeletterdheid	Q2 en Q3
4b Er vinden jaarlijks per gemeente 2 voorlichtingsmomenten plaats over herkennen van en omgaan met laaggeletterdheid voor professionals en vrijwilligers op vindplaatsen	Q3 en Q4
4c Er wordt minimaal 1 themabijeenkomst voor vrijwilligers georganiseerd per	Q3

gemeente waarin uitwisseling en feedback centraal staat (intervisie).	
---	--

Thema 5: Monitoren en volgen

Speerpunt: We gaan onze inspanningen monitoren en maken op basis daarvan nieuwe afwegingen in het aanbod en onze aanpak	Aanjager
<ol style="list-style-type: none"> 1. We monitoren op projectniveau de voortgang aan de hand van doorontwikkeling Taalhuis, aantal initiatieven, aantal nieuwe partners en samenwerkingen. 2. We monitoren in het Taalpunt op klantniveau het aantal doorverwijzingen, de voortgang en de output. <p><i>Motivatie:</i> <i>Bij het monitoren gaat het om monitoren op 2 niveaus: het monitoren van de persoon en het monitoren van het project. Bij het monitoren van de persoon is het van belang dat goed bekeken wordt of deze vorderingen maakt en indien dit wel/niet het geval is, er geacteerd wordt. Bijvoorbeeld door iemand van non-formeel naar formeel aanbod te begeleiden of andersom.</i> <i>Daarnaast is er de monitoring van het proces. Hierbij gaat het vooral om de vraag of het huidige werkwijze en aanbod voldoet, of er wellicht vraag is naar andere cursussen en/of initiatieven en of er verwijzers zijn die eerder nog niet in beeld waren.</i></p>	ROC, Stichting Lezen&Schrijven en gemeenten
Wat is al geregeld?	Taak
Elke partner telt het aantal deelnemers aan de eigen (taal) activiteiten.	Alle partners
Wat doen we extra in 2017/2018/2019?	Taak
5a. We gaan het voortgang en leeropbrengsten (conform VE-standaarden) van deelnemers aan (taal)activiteiten toetsen met competentielijsten of een andere passende methodiek. Een vast onderdeel is een begin en eind meting.	Alle aanbieders
5b. Minimaal 10% van de nieuwe cursisten doet mee aan het onderzoek rondom sociale inclusie en vullen hiervoor vooraf en achteraf een vragenlijst in.	Alle aanbieders en L&S
5c. Naast aantallen gaan we ook instroom, doorstroom en uitstroom monitoren in het non-formele trajecten.	Alle aanbieders en L&S
5 d. We gaan de namen en het aantal vrijwilligers dat is opgeleid en actief is als taalvrijwilliger, vastleggen in een overzicht i.o.m. St. Lezen&Schrijven	Taalhuiscoördinator
Wat zijn indicatoren?	Wanneer
5a. Elke aanbieder heeft een, voor hem geschikte, registratiemethodiek ingevoerd binnen de taalactiviteiten. Dit hangt samen met de landelijke ontwikkelingen. Jaarlijks wordt een verantwoording opgesteld van het aantal bereikte personen en aangeboden taaltrajecten.	continu
5b.Elke aanbieder werkt mee aan het onderzoek onder sociale inclusie	continu
5c. Vindplaatsen werken mee aan screening en krijgen daardoor meer zicht op	continu

hun doelgroep en hun behoeften.	
5d. Bij de taalhuis coördinator is bekend welke organisatie opgeleide taalvrijwilligers heeft waar evt. een beroep op gedaan kan worden.	continu

Naam: Taalklas op de computer	
Doelgroep: Laaggeletterden NT1 en NT2	
Aanbieder: de Bibliotheek Veluwezoom en Rheden/Renkum en Rozendaal	
Korte beschrijving	
<p>De trajecten “Taalklas op de computer” zetten in op het oefenen van woordenschat, begripsvorming, luistervaardigheid en rekenen. Het is zowel geschikt voor NT1 als NT2 doelgroep. Deelnemers werken tijdens de trajecten met de methodes LEES&SCHRIJF! / LEES&SCHRIJF Geld en rekenen en Taalklas. Door het stapelen van modules wordt een leertraject op maat samengesteld.</p> <p>De opdrachten hebben allemaal een sterke relatie met de dagelijkse leefwereld zoals “naar de dokter gaan, het menselijk lichaam, boodschappen doen en geld etc. Omdat het oefenprogramma op de computer worden gedaan werken minder digivaardige deelnemers ook aan hun digivaardigheid en (digitale) competenties en begripsvorming. Afhankelijk van de leervorderingen neemt een traject gemiddeld 15 bijeenkomsten in beslag.</p>	
Totaal aantal trajecten	20 (10 per gemeente)
Prijs per traject	€240
Totaalprijs	€4800
Bepalen startniveau en eindniveau	
<p>Om inzicht te krijgen in het leerrendement hanteren we twee methodieken per traject.</p> <p>Met betrekking tot het leerrendement Taal en Rekenen monitoren we aan de begin en eindmeting de leeropbrengsten door middel van een schriftelijke vragenlijst.</p> <p>Met de specifiek voor Bibliotheken ontwikkelde landelijke Monitor Digitale Basisvaardigheden worden de effecten van educatieve dienstverlening rondom de computer- en internetvaardigheden in beeld gebracht. De monitor is zo ingericht dat deze naast de beleving en waardering van de deelnemer ook inzicht geeft in het <i>leerrendement</i>. Hiertoe is het nodig dat deelnemers tweemaal vragen beantwoorden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eenmaal voor aanvang van deelname; de zogenaamde voormeting. • Eenmaal na afloop; de zogenaamde nameting. <p>Dit kan afgezet worden tegen landelijke benchmarking.</p> <p>In de meting wordt in het bijzonder ingegaan op de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes en op de activering van deelnemers.</p>	

Eindtermen WEB

(conform standaarden Eindtermen VE van het steunpunt Taal en Rekenen VE en Cinop

Primair doel

De persoonlijke leertrajecten Taal op de computer worden op maat samengesteld, afhankelijk van het beginniveau en leerbehoefte van de deelnemer. Ze werken toe van instroomniveau naar de eindtermen op Niveau 1 F.

Secundair doel

Ondersteunend aan taal en rekenen werken we toe naar beheersing van digitale vaardigheden conform de eindtermen in het Basisniveau 1(niveau 1F) De deelnemer kan aan het einde van een traject basishandelingen uitvoeren op een computer zoals: programma starten en afsluiten, met de muis omgaan waaronder klikken, dubbelklikken en slepen. Kan internet openen, navigeren, zoeken en vinden. Documenten printen, een email opstellen, documenten toevoegen en documenten opslaan en ordenen.

Op basis van de voortgangsmeting wordt niveauverhoging aangeboden dan op een of meerdere onderdelen.

Overige leerdoelen

Door mensen in groepsverband samen te laten komen op plekken waar ontmoeting in een informele setting centraal staat, leert het traject mensen om vertrouwen te hebben in eigen kunnen en biedt hen de mogelijkheid in connectie te komen en te participeren in de lokale samenleving.

Bijlage 1B. Digisterker

Naam: Digisterker in Rheden/Rozendaal en Renkum	
Aanbieder: de Bibliotheek Veluwezoom	
Korte beschrijving	
<p>Er zijn grote groepen in de samenleving die moeite hebben met het gebruik van de elektronische overheid. Het aantal 'functioneel digibeten' is groot, zeker waar dit het gebruik van de e-overheid betreft. Om deze groep van minder digitaal vaardigen te ondersteunen, is in het programma Digisterker de cursus 'Werken met de e-overheid' ontwikkeld en beproefd. Het idee achter deze cursus is, dat cursisten in een kleine groep en onder begeleiding van docenten stapsgewijs ervaring opdoen met belangrijke vaardigheden voor het werken met de elektronische overheid.</p> <p>Eén traject bestaat uit vier bijeenkomsten.</p>	
Max. aantal deelnemers per groep	8
Aantal trajecten	Min. 4- Max. 6 groepen
Totaal aantal deelnemers	32 deelnemers
Prijs per traject	Maximale bijdrage van €600 per groepstraject via geormerkte gelden binnen WEB budget 2017. Overige kosten worden gedekt vanuit reguliere middelen Bibliotheek
Totaal bijdrage	€2400-€3600
Bepalen startniveau en eindniveau	
<p>Met de Monitor Digisterker worden de effecten van deze educatieve dienstverlening van elke cursist in beeld gebracht. Dit doen we binnen onze eigen Bibliotheek en dit kan afgezet worden tegen landelijke benchmarking.</p> <p>In de meting wordt in het bijzonder ingegaan op de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes en op de activering van deelnemers. De monitor is zo ingericht dat deze naast de beleving en waardering van de deelnemer ook inzicht geeft in het <i>leerrendement</i>. Hiertoe is het nodig dat deelnemers tweemaal vragen beantwoorden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eenmaal voor aanvang van deelname; de zogenaamde voormeting. • Eenmaal na afloop; de zogenaamde nameting. <p>Daarnaast geeft de monitor inzicht in de tevredenheid van deelnemers met de bibliotheek als oefenlocatie, en in de beleefde meerwaarde van de bibliotheek als plek om te oefenen.</p>	

Eindtermen WEB

(conform standaarden Eindtermen VE van het Steunpunt Taal en Rekenen VE en Cinop

Digisterker valt onder de domein Digivaardigheden.

Binnen de cursus werken we toe naar de beheersing van domein 2; eindterm 7 en beheersing van domein 3; eindtermen 10 t/m 14. Beiden op basisniveau 1.

Aan het einde van de cursus kan de deelnemer:

- *Wachtwoorden aanmaken en veilig bewaren.*
- *Gebruikt een zoekmachine op internet:*
- *Gebruikt zoektermen; selecteert de meest geschikte hyperlink op basis van de beknopte informatie die de*
- *zoekmachine geeft; scant een website aan de hand van een zoekvraag.*
- *Gebruikt startpagina's of portals op internet en kiest de juiste trefwoorden om die te gebruiken bij een zoekvraag.*
- *Maakt de deelnemer gebruik van e-mail of een internetformulier om informatie te vragen.*

Overige leerdoelen

Digisterker werkt aan de volgende doelen op het gebied van taalvaardigheden de deelnemer kan na afloop:

- Uitleg en instructies begrijpen. Weet wat hij moet doen en in welke volgorde.
- Weet of hij voldoende informatie heeft om de instructie op te kunnen volgen en wat hij moet doen als dit niet het geval is.
- Kan op papier en beeldscherm teksten met een heldere structuur lezen en begrijpen over concrete onderwerpen, gerelateerd aan de leef-, werk- en leefomgeving

Bijlage 1C. Conversatie voor NT2

Naam: Praathuis (werktitel) Conversatie voor NT2 Gemeente Renkum	
Aanbieder: Vluchtelingenwerk/de Bibliotheek Veluwezoom/Renkum voor elkaar	
Korte beschrijving	
<p>Doel non-formeel educatie traject: Conversatie/ Borging/ Onderhoud van de Nederlandse spreekvaardigheid. Doelgroep: NT2</p> <p>Binnen de aanpak van een conversatiegroep bieden we ruimte aan mensen die Nederlands als 2^e taal hebben. Doel is om de Nederlandse taalvaardigheid te borgen, te vergroten en te onderhouden.</p> <p>Dit doen we aan de hand van bespreken van dagelijkse thema's die concreet zijn en bij de leefwereld horen.</p> <p>Onderwerpen kunnen zijn: gezondheid, samenleving, actualiteit, budgetteren, huishouden, gezin. Eén traject bestaat uit minimaal 6 maanden. De conversatiegroep(en) komen wekelijks bijeen. De methode die gehanteerd wordt heet: Het begint met Taal.</p>	
Min.-Max groeps grootte	4-10
Totaal aantal trajecten per jaar	30 trajecten van 6 maanden
Prijs per traject	150 euro
Totaalprijs	<u>€4500</u>
Bepalen startniveau en eindniveau	
<p>Om inzicht te krijgen in het leerrendement doen we na elke traject een voortgangsmeting met de deelnemer. Er worden een aantal vragen gesteld en beantwoordt die gerelateerd zijn aan de betreffende domein(en) uit de WEB en anderzijds aan de specifieke doelstelling van het traject. Op basis van deze voortgangsmeting wordt niveauverhoging aangeboden.</p> <p>Uitstroom is naar een borgingstraject of naar een niveau verhogend traject. Dit kunnen zijn: Vrijwilligerswerk (stageplaatsen via Welzijn), een welzijnsactiviteit (bijv. een Voorleesexpress aanmelding, een informele lees of studiekring) of een formeel leertraject.</p>	

Eindtermen WEB

(conform standaarden Eindtermen VE van het Steunpunt Taal en Rekenen VE en Cinop)

Praathuis trajecten werken toe naar alle taken in de eindtermen

1. Mondelinge taalvaardigheid, 2. Luisteren, 3. Spreken

Binnen de conversatie groep wordt gedifferentieerd aanbod geboden waarin we toewerken naar beheersing van niveau 1F.

- *Kan deelnemen aan gesprekken over concrete bekende onderwerpen binnen de vertrouwde leef-, leer en werkomgeving wanneer de gesprekspartner het gesprek leidt.*
- *Kan in (telefoon) gesprekken informatie uitwisselen en gevoelens uitdrukken over concrete en bekende onderwerpen binnen de vertrouwde leef-, leer en werkomgeving*

Overige leerdoelen

- Door mensen in groepsverband samen te laten komen op plekken waar ontmoeting in een informele setting centraal staat, leert het traject mensen om vertrouwen te hebben in eigen kunnen en biedt hen de mogelijkheid in connectie te komen en te participeren in de lokale samenleving.
- Vanuit de conversatiegroepen leggen we de verbinding met welzijn (taalstages) om de mondelinge taalvaardigheid te vergroten en te borgen.

Bijlage 1D: Lezen en schrijven NT1

Naam: Lees en schrijfgroep NT1 Gemeente Renkum	
Aanbieder: de Bibliotheek Veluwezoom/Renkum voor elkaar	
Korte beschrijving	
Doelstelling: Lees en schrijfgroep – Vergroten, borgen en onderhouden van Nederlandse taalvaardigheid in lezen, schrijven en rekenen. Doelgroep: NT1	
Aan de hand van thema's die een bepaalde periode in beslag nemen wordt door middel van lesbijeenkomsten en activiteiten gewerkt aan het vergroten van de Nederlandse taalvaardigheid zowel in lezen, schrijven, rekenen en woordenschat. Activiteiten en thema onderwerpen kunnen zijn: budgetteren, gezondheid, politiek, koken en gezonde voeding, gemeentelijk loket en overheidsinstanties, school en kind, sport en bewegen, vrijwilligerswerk, samen een boek of kranten lezen. Een leer traject aan de Lees en schrijfgroep neemt een half jaar in beslag. Mensen komen wekelijks bijeen.	
Min.-Max aantal deelnemers per groep	4-10
Totaal aantal trajecten per jaar	20 trajecten van 6 maanden
Prijs per traject	€187,50 (incl. bibliotheekabonnementen)
Totaalprijs	€3.750
Bepalen startniveau en eindniveau	
Om inzicht te krijgen in het leerrendement doen wordt een schriftelijke beginmeting en na afloop van het traject een schriftelijke voortgangsmeting met de deelnemer gehouden. Deze is gerelateerd aan de betreffende domein(en) uit de WEB en anderzijds aan de specifieke doelstelling van het traject. Op basis van deze voortgangsmeting wordt niveauverhoging aangeboden.	
Eindtermen WEB (conform standaarden Eindtermen VE van het steunpunt taal en rekenen VE en Cinop)	
In deze trajecten werken we toe naar de eindterm 2F voor de eindterm <i>Lezen en Schrijven</i> , Voor Rekenen zetten we in op het niveau 2F voor de eindterm <i>Getallen</i> Voor de eindterm <i>Metten</i> tot aan niveau 1F Voor de eindterm <i>Verbanden</i> tot aan niveau 1F	
Overige leerdoelen	
Door mensen in groepsverband samen te laten komen op plekken waar ontmoeting in een informele setting centraal staat, leert het traject mensen om vertrouwen te hebben in eigen kunnen en biedt hen de mogelijkheid in connectie te komen en te participeren in de lokale samenleving.	

Bijlage 1 E. Conversatie voor NT2

Naam: Praathuis (werktitel) Conversatie voor NT2 Gemeente Rheden/Rozendaal	
Aanbieder: Vluchtelingenwerk/de Bibliotheek Veluwezoom	
Korte beschrijving	
<p>Doel non-formeel educatie traject: Conversatie / Borging / Onderhoud van de Nederlandse spreekvaardigheid. Doelgroep: NT2</p> <p>Binnen de aanpak van een conversatiegroep bieden we ruimte aan mensen die Nederlands als 2^e taal hebben. Doel is om de Nederlandse taalvaardigheid te borgen, te vergroten en te onderhouden.</p> <p>Dit doen we aan de hand van bespreken van dagelijkse thema's die concreet zijn en bij de leefwereld horen. Onderwerpen kunnen zijn: gezondheid, samenleving, actualiteit, budgetteren, huishouden, gezin. Eén traject bestaat uit 6 maanden.. De conversatiegroep(en) komen wekelijks bijeen. De methode die gehanteerd wordt heet: Het begint met Taal.</p>	
Min.-Max groeps grootte	4-10
Totaal aantal trajecten per jaar	30 trajecten van 6 maanden
Prijs per traject	150 euro
Totaalprijs	<u>€4500</u>
Bepalen startniveau en eindniveau	
<p>Om inzicht te krijgen in het leerrendement doen we na elk traject een voortgangsmeting met de deelnemer. Er worden een aantal vragen gesteld en beantwoordt die gerelateerd zijn aan de betreffende domein(en) uit de WEB en anderzijds aan de specifieke doelstelling van het traject. Op basis van deze voortgangsmeting wordt niveauverhoging aangeboden.</p> <p>Uitstroom is naar een borgingstraject of naar een niveau verhogend traject. Dit kunnen zijn: Vrijwilligerswerk (stageplaatsen via Welzijn), een welzijnsactiviteit (bijv. een Voorlees Express aanmelding, een informele lees of studiekring) of een formeel leertraject.</p>	

Eindtermen WEB

(conform standaard Eindtermen VE van het Steunpunt Taal en Rekenen VE en Cinop)

Praathuis trajecten werken toe naar alle taken in de eindtermen

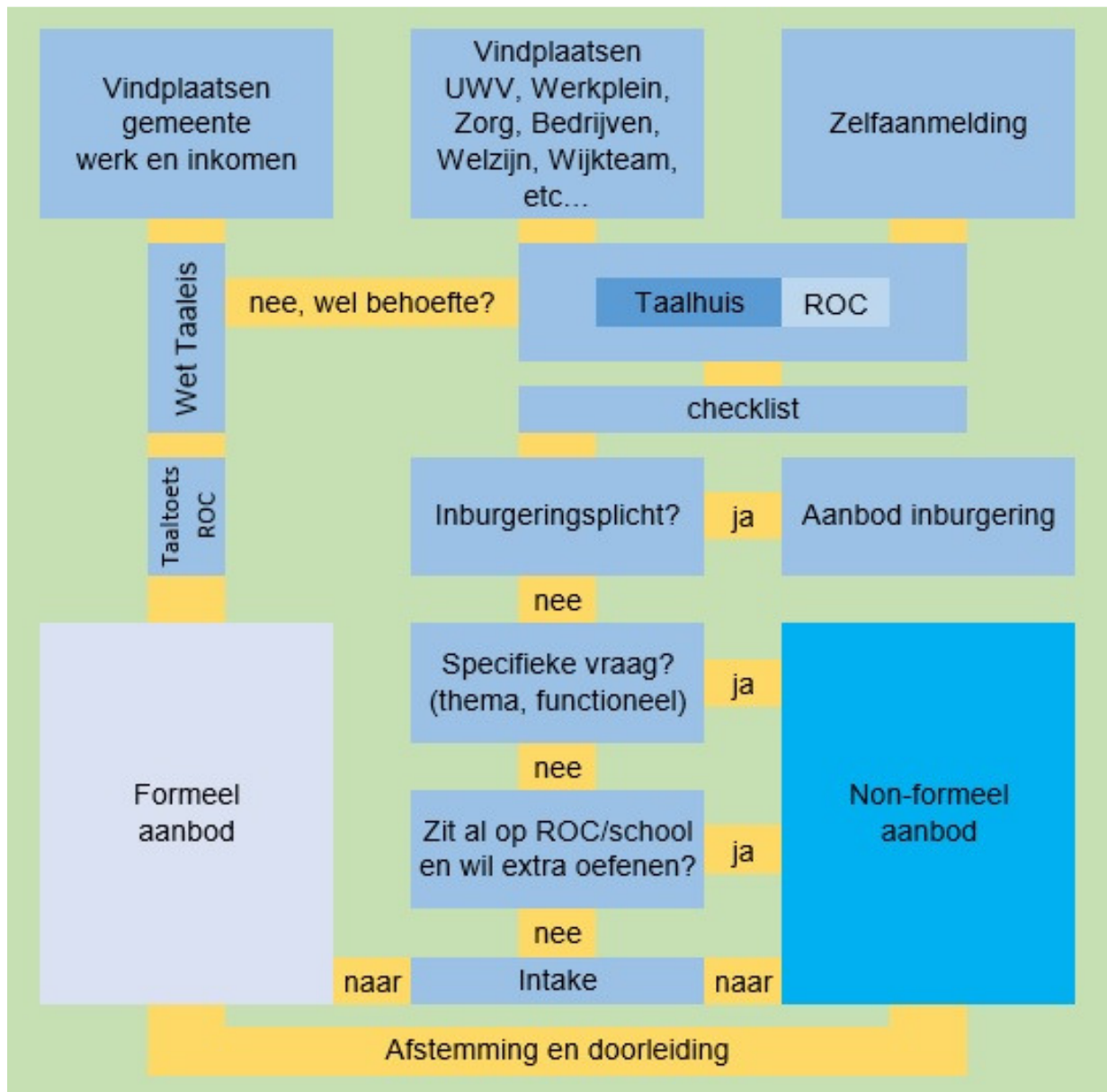
1. Mondelinge taalvaardigheid, 2. Luisteren, 3. Spreken

Binnen de conversatie groep wordt gedifferentieerd aanbod geboden. Voor beginners wordt toegewerkt naar niveau 1F.

- *Kan deelnemen aan gesprekken over concrete bekende onderwerpen binnen de vertrouwde leef-, leer en werkomgeving wanneer de gesprekspartner het gesprek leidt.*
- *Kan deelnemen aan gesprekken over concrete bekende onderwerpen binnen de vertrouwde leef-, leer en werkomgeving wanneer de gesprekspartner het gesprek leidt.*

Overige leerdoelen

- Door mensen in groepsverband samen te laten komen op plekken waar ontmoeting in een informele setting centraal staat, leert het traject mensen om vertrouwen te hebben in eigen kunnen en biedt hen de mogelijkheid in connectie te komen en te participeren in de lokale samenleving.
- Vanuit de conversatiegroepen leggen we de verbinding met welzijn (taalstages) om de mondelinge taalvaardigheid te vergroten en te borgen.

Bijlage 3. Contactgegevens Kerngroep Taalhuis Veluwezoom

Organisatie	Naam contactpersoon	Email adres	Postadres
Gemeente Renkum	Brigitte van Veggel	b.van.veggel@renkum.nl info@renkum.nl	Postbus 9100 6860 HA Oosterbeek 026- 33 48 310
Gemeente Rheden	Charlotte Luijckx Vacature per 1 maart 2017	c.luijckx@rheden.nl info@rheden.nl	Postbus 9110 6994 ZJ De Steeg 026-4976911
Gemeente Rozendaal	Mieke Jansma	m.jansma@rozendaal.nl	Postbus 9106 6880 HH Velp 026 - 3843666
de Bibliotheek Veluwezoom	Lianne Busser Kim Keijsers	Lianne.busser@bibliotheekveluwezoom.nl Kim.keijsers@bibliotheekveluwezoom.nl	Ericaplein 5 6951CP DIEREN 0313 415476
ROC Rijn IJssel	Marjan van den Broek	m.v.d.broek@rijnijsel.nl info@rijnijsel.nl	Postbus 5162 6802 ED Arnhem 026- 3129000
Vluchtelingenwerk Oost Nederland afd. Rheden en Rozendaal	Mirande Waldmann	Mwaldmann@vwon.nl rheden@vwon.nl	Worth Rhedensweg 45 6991 DV Rheden . 0313-419695
Vluchtelingewerk Oost Nederland afd. Renkum	Adinda van Helden	avanhelden@vwon.nl renkum@vwon.nl	Groeneweg 14 6871 DD Renkum 0317- 313082
Huis van Renkum/ Renkum voor elkaar	Nilay Kulci Rita Weeda	welkom@huisvanrenkum.nl	Europalaan 11 6871 ZA Renkum 0317-844958
Stichting Radar uitvoering-Oost	Maud van Braam	mvbraam@radaruitvoering.nl	MFC de Oase -Ericaplein 1 6951 CP Dieren 06 11594670

Bijlage 4. Financieringsvoorstel Taalhuis Veluwezoom

Werkbegroting Taalhuis Veluwezoom

Inkomsten	2017	2018	2019	Toelichting
webmiddelen	34.071	34.071	34.071	Web middelen 2018/2019 nog niet bekend
Gemeentelijke inleg overhead				
Gen. Rheden	10.000	10.000	10.000	
Gen. Renkum	10.000	10.000	10.000	
Totaal budget	53.071	53.071	53.071	
Uitgaven				
PR	1.300	500	200	
Inrichting, collectie en ict	0	0	0	12.500 t.l.v. Bibliotheek
Personeel				
Taalhuis coördinator	31.200	31.200	31.200	Op basis van 12 uur per week x 50 euro per uur
Kosten mobiele werkplek	0	0	0	incl. uursprijs taalhuis coördinator
Onkostenvergoedingen vrijwilligers	1500	1500	1500	
Intervisie bijeenkomsten	500	500	500	
Coördinatie netwerkbijeenkomsten	1200	1200	1200	
Materialen				
Lesmateriaal				t.l.v. Stichting lezen & schrijven
Collectie				t.l.v. Bibliotheek
Subtotal				
132 extra trajecten non- formeel leren				
30 Conversatie trajecten Rheden	4500	4500	4500	
30 Conversatie trajecten Renkum	4500	4500	4500	
20 trajecten Taalklas op de computer	4800	4800	4800	

Bijlage 4. Financieringsvoorstel Taalhuis Veluwezoom

20 trajecten Lezen en schrijven NT1	3750	3750	3750	
32 trajecten Digisterker	0	0	0	Geoormerkt binnen Web
Overige activiteiten/onvoorzien	821	821	821	
Totale kosten Taalhuis	54.071	53.271	52.971	
Aanvraag WEB 2017 (54.750-20.000)	34.071			

Aanvraag WEB

Vanuit WEB kunnen alleen trajecten gefinancierd worden. De overhead is daarom (excl. bijdrage gemeenten voor functionaris) bij de trajectprijs opgeteld (trajectprijsx2). Onderstaande aanvraag wordt bij regio uitgezet om vanuit WEB te financieren.

Traject	Trajectprijs	Deelnemers	Totaalprijs
Taalklas op de computer	480	20	9.600
Conversatie Renkum	300	30	9.000
Conversatie Rheden	300	30	9.000
Lezen en Schrijven	323,50	20	6.470
Totaal			34.070

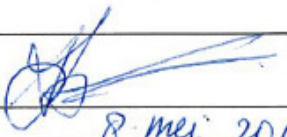

Gemeente Renkum

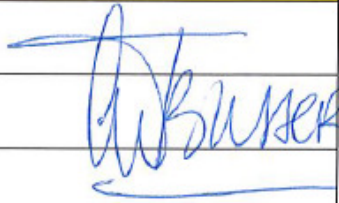
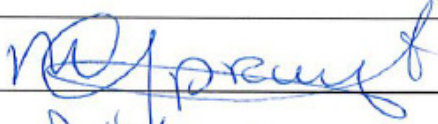

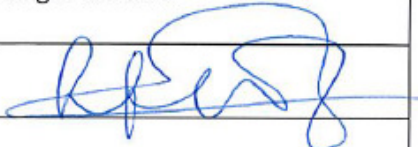

Intentieverklaring Taalhuis Veluwezoom

Bovenstaande partijen verenigen zich in een samenwerkingsverband Taalhuis Veluwezoom dat als doel heeft het terugdringen van laaggeletterdheid en versterken van taal-, reken- en digitale vaardigheden van inwoners uit de gemeenten Rheden, Rozendaal en Renkum. Partners conformeren zich aan de doelen, taken en financiële verplichtingen in het voorliggende plan.

Organisatie	Gemeente Rheden
Naam tekeningsbevoegde en functie	 <i>Constance P. van der Weide</i>
Datum	<i>01 mei 2017</i>
Organisatie	Gemeente Renkum
Naam tekeningsbevoegde en functie	 <i>Jasper Verbeek wethouder</i>
Datum	<i>8 mei 2017</i>
Organisatie	Gemeente Rozendaal
Naam tekeningsbevoegde en functie	
Datum	<i>8 mei 2017</i>

Bijlage 5. Intentieverklaring

Organisatie	ROC RijnIJssel
Contactpersoon en functie	
Datum	8 mei 2017
Organisatie	de Bibliotheek Veluwezoom
Naam tekeningsbevoegde en functie	Wanne busser
Datum	8-5-2017
Organisatie	Radar Uitvoering Oost
Naam tekeningsbevoegde en functie	
Datum	8/5/2017
Organisatie	Vluchtelingenwerk Oost Nederland regio Rheden en Rozendaal
Naam tekeningsbevoegde en functie	P. Glasbergen
Datum	8/5/2017
Organisatie	Vluchtelingenwerk Oost Nederland Regio Renkum
Naam tekeningsbevoegde en functie	P. Glasbergen
Datum	8/5/2017
Organisatie	Huis van Renkum/ Renkum voor Elkaar
Naam tekeningsbevoegde en functie	N. Kule
Datum	8.5.2017.

Begrippenlijst

Begrip	Definitie/Verklaring
Decentralisaties	Omvangrijke stelselwijziging binnen Sociaal domein: de zogeheten 'decentralisaties' van zorg, werk en jeugdhulp (Awbz naar Wmo, Participatiewet, Jeugdwet).
Vindplekken	Een plek waar veel mensen komen die mogelijk laaggeletterd zijn
Taalhuis	Met het begrip Taalhuis wordt primair verwezen naar de samenwerking. Vanuit die samenwerking realiseren (taal)aanbieders regionale en lokale doelstellingen m.b.t de aanpak van laaggeletterdheid. Het Taalhuis-netwerk heeft als doel een passend taalaanbod en activiteiten voor laaggeletterden en digibeten woonachtig in deze regio te bieden, tot taalniveau 2F ¹⁴ voor zowel doelgroep NT1 als NT2. Men gebruikt landelijk ook vaak de term digiTaalhuis.
Fysiek Taalhuis of Taalpunt	Een fysiek Taalpunt heeft als doel de vrijwilliger, de professional en diegene met een taalvraag te informeren, te adviseren en door te verwijzen naar een passend aanbod voor tot taalniveau 2F ¹⁵ , voor zowel doelgroep NT1 als NT2. Het Taalpunt is naast infopunt ook vaak een laagdrempelige ontmoetingsplek waar educatieve activiteiten plaatsvinden. In de praktijk wordt de term Taalhuis en Taalpunt vaak losjes gebruikt. Soms wordt in de communicatie naar de gebruikers toe het lokale Taalpunt ook Taalhuis genoemd. In de Veluwezoom doen wij dat niet.
Laaggeletterd(en)	Iemand die grote moeite heeft met lezen, schrijven en het begrijpen van informatie. Zij beheersen niet het minimale niveau om volwaardig in de Nederlandse maatschappij te kunnen functioneren. Dit niveau is door de overheid vastgesteld om eindniveau VMBO of niveau mbo 2/3. (niveau 2F binnen de standaarden en eindtermen volwassen educatie.)
Laaggeletterdheid en basisvaardigheden	Geletterdheid omvat luisteren, spreekvaardigheid, lezen, schrijven, gecijferdheid (rekenen) en in dat kader het gebruiken van alledaagse technologie om te communiceren en om te gaan met informatie. Laaggeletterden hebben moeite met het lezen, begrijpen en gebruiken van relatief eenvoudige teksten, in digitale vorm of op papier. Aangezien het digitaal vaardig zijn steeds belangrijker wordt, is het gebruik van het begrip "versterken digitale basisvaardigheden" toegevoegd.
Analfabeet	Een analfabeet is iemand die het lezen en schrijven onvoldoende beheerst.
Functioneel analfabeet	Een functioneel analfabeet is iemand die in principe wel kan lezen en schrijven, maar daar zo weinig vertrouwen in heeft dat hij of zij niet deelneemt aan activiteiten waar taal een primaire rol speelt en deze dus vermijdt.
Digibeet	Een digibeet is een persoon met geringe kennis van digitale techniek (computers en internet) en deze niet of nauwelijks weet te gebruiken in het zaken doen met de overheid of zijn of haar dagelijkse informatievoorziening.
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
NT 1	Nederlands als 1 ^e taal

Bijlage 6. Begrippenlijst

NT2	Nederlands als 2 ^e taal
F1 Niveau	Referentieniveau 1F is het niveau dat leerlingen aan het einde van groep 8 moeten beheersen m.b.t. Taal en Rekenen om de overstap naar het voortgezet onderwijs goed te kunnen maken
F2 Niveau	Referentie niveau 2F is het niveau dat leerlingen moeten hebben m.b.t. Taal en Rekenen om de instroom op MBO niveau 2 te kunnen maken.
A1 niveau en B1 niveau	Internationale standaard waarmee je het taalniveau van anderstaligen kunt meten. A niveau is basisgebruiker. B niveau is onafhankelijk gebruiker. C niveau is vaardige gebruiker. Elk niveau is onderverdeeld in 3 treden (A, A1, A2 etc.) Het internationale niveau B1 is vergelijkbaar met het Nederlandse niveau 1F.
Standaarden en eindtermen VE (VolwassenEducatie)	Met de standaarden en eindtermen kan het niveau van volwassen leeders op het gebied van Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden in beeld gebracht worden. De basis van de standaarden en eindtermen wordt gevormd door het Referentiekader taal en rekenen (Meijerink 2010). Dit is de wettelijke standaard voor het onderwijs in taal en rekenen in Nederland.
Taalhuiscoördinator	Deze professional is lokale aanspreekpunt voor iedereen met een taalvraag. Hij/zij is verantwoordelijk is voor (een deel) van de coördinatie van de dienstverlening van het Taalhuis. De coördinator draagt zorg voor de verbinding, doet aan extern relatiebeheer en voorlichting. Hij/zij begeleidt de vrijwilligers die ingezet worden in het Taalpunt. De coördinator beantwoordt taalvragen, screent mensen met een taalbehoefte, verwijst door en stemt af met de didactische professional. Hij/zij monitort, faciliteert, en ondersteunt (partners) bij de uitvoering van de non formele educatie trajecten .
Non formele educatie	Is een vorm van leren die zich geheel buiten de schoolmuren afspeelt. Het kan gaan om een taal cursus in een buurthuis, computerlessen of een workshop in de bibliotheek. NB. Binnen het Taalhuis en WEB hanteren we het volgende onderscheid: Bij non-formele educatie trajecten wordt, ondanks het vrijwillig karakter, toegewerkt naar de standaarden en eindtermen VE conform de voorwaarden WEB. (zie boven) Is dat niet het geval dan spreken we binnen het Taalhuis en WEB van informele educatie.
Informele educatie	Is een vorm van leren die zich geheel buiten de schoolmuren afspeelt. Informeel leren heeft een vrijwillig karakter waarvan de inhoud en opbouw niet wordt samengesteld vanuit de standaarden en eindtermen VE. Het kan gaan om een cursus kunstgeschiedenis, een bezoek aan een internetcafé of een hobby-leeskring.
Formele educatie	Wordt georganiseerd en aangeboden door reguliere onderwijsinstellingen (bv. roc's, hogescholen, universiteiten...). De kennisoverdracht wordt binnen het formeel onderwijs steeds via een lesgever tot stand gebracht. De diploma's van de formele educatie worden erkend door het ministerie van OCW